

זמנים לשבת קודש

החלקת הנרות	4.16
חצות היום והלילה	11.23
עלות השחר	4.21
נין החמה	5.51
סוף זמן קריש"ש	7.52 - ב' 8.36
סוף זמן תפילה	9.31
שקיעת החמה	4.54
מוצאי שבת	6.08

דמותה לתמר

גריזו קס"ו - שנה י' - ד' דר תש"ע

י"ד ט"ו

התאחדות אברכים "ויואל משה" ד' סאטמאר

נתיב ע"י כ"ח מורן ורביקה ז"ל
בנשיאות כ"ח מורן רבינו שלום א'
בעה"ק ירושלים הנכבד

מגיד תעלומה

מעשה אבות סימן לבנים

ויהי רעב בארץ וירד אברהם. דרשו רז"ל, האבות סימנים לבנים, והוא הפרשה הזאת במקרה אצל הכל סימן לזרוע גלות מצרים, כי המצריים לקחו את אשתו והש"י נקם את נקמתו בנגעים גדולים והוציאו משם במקרה בסוף ובזהב, וגם צוה עליו פרעה אנשים לשלחם, וכל זה אירע לבנים, והוא מה שדרשו רז"ל בבראשית רבה (ב"ר מ, ח), כל מה שתמצא באברהם תמצא בישראל, באברהם כתיב, ויהי רעב בארץ, ובישראל כתיב (בראשית מו, ו), "כי זה שנתים הרעב". באברהם כתיב, ותקח האשה בית אחד אביה על פרעה. באברהם כתיב (בראשית יב, יח) - "ויקרא פרעה לאברהם וגו'", "הנה אשתך קח ואלהן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי". באברהם כתיב (בראשית יב, כ), "ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו", ובישראל כתיב (שמות יג, לג), "למחר לשלח מן הארץ". באברהם כתיב (בראשית יב, כב) "ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב", ובישראל כתיב (שמות יב, לה), "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב". באברהם כתיב (בראשית יב, ג), "וילך למסעיו", ובישראל כתיב (שמות יב, לו), "ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה". (רבינו בחאי)

וילך למסעיו שהלך בנחת

וילך למסעיו מנגב ועד בית קל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בן בית קל ובין העי. וילך למסעיו, לפי שהמתנות שנתנו לו בשביל שרה, היו כאלו במרמה, שעל שאמר אחותי היא ניתנו, אלא שפרעה מחל, ועם כל זה אולי יתחרט אחר ששלחו ויקחו ממנו המתנות, ואם היה אדם אחר, היה בורח והולך ביום אחד מהלך שלשה, אבל אברהם, לפי שהיה נדיב כמו שאמר למלך סדום אם מחוט ועד שרוך נעל, אמר שאברהם לא הלך כבורה, אלא בנחת רוח במסעות עצמים שבא למצרים באותם חזר ויחן בהם, ואם יתחרטו יבואו ויקחו שלחם.

ישמעאל נקרא בשם עוד בטרם נולד

ד' נקראו עד שלא נולדו, ואילו הן, יצחק, וישמעאל, יאשיהו, ושלמה, יצחק, וקראת את שמו יצחק, וישמעאל, דכתיב וקראת את שמו ישמעאל, יאשיהו, הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו, שלמה, כי שלמה יהיה שמו, עד כדון בצדיקי' אבל ברשעי' זורו רשעי' מרחם, (תלמוד ירושלמי ברכות פ"א ה"א)

אברהם אבינו יצא למלחמה בלא כלי זין

וירק את חניכיו. יש אומרים, וירק, שהוריק מהם כל כלי זין, והלכו בלא כלי זין, וסמכו על תשועת ה', מלשון אריק חרבי תורישמו ידי (שמות טו ט), כי אמר פרעה אפילו אם אריק חרבי לסלקו מכל וכל, מכל מקום תורישמו ידי לבד בלא חרב. (כלי יקר)

מילי מעלייתא

ע"י שאומרים אלקי יעקב, נוסף "ה" לאברהם

ואגדלה שמך. ברש"י: זהו שאומרים אלקי יעקב. וצריך ביאור הכוונה בזה. ונראה עפ"י דאיתא דשמות האבות אברהם יצחק יעקב הם ביחד מספר י"ג אותיות כמנין אחד, וכן שמות האמהות שרה רבקה רחל לאה הם ביחד מספר י"ג אותיות כמנין אחד, והאבות והאמהות עולים ביחד כ"ו, כמספר שם הוי"ה ב"ה שהוא בגימטריא כ"ו, והנה יעקב הוא ד' אותיות, ואם במקום יעקב יאמר ישראל, וישראל הוא ה' אותיות אז שמות האבות ביחד יהיה י"ד אותיות, ואז היה צריך לקרוא לאברהם אבר"ם שיהיה המספר רק כ"ו, אבל כיון שקורין אברהם על כן צריכין לומר יעקב ולא ישראל, כדי שיהיה מספר שם כ"ו במכוון. וז"כ רש"י ואגדלה שמך דייקא, שיהיה שמך אברהם ולא אברם, זהו בשביל שאומרים אלקי יעקב דייקא ולא אלקי ישראל, ודו"ק. דברי מהר"א

בני שם הפקירו את חלקם באר"י, מלבד אא"ה

והכנעני אז בארץ. פירש"י כובש והולך מבני שם ואמר הקב"ה עתיד אני להחזירה לבניך. ומקשים א"כ מאי קאמר רש"י ב' בראשית שלא יאמרו לסטים אתם שכבשתם ארץ ז' עממים, אדרבא הם לסטים שכבשו מורעו של שם כפירש"י הכא, וגם להבין מה אמר הקב"ה עתיד אני להחזיר לבניך, וכי אברהם לבדו ה' מורעו וכי ממנו וממשפחתו כבשוהו הכנעני הלא ממשפחה שכבשו, לה יוחזר, ומה ענין אברהם לכאן, גם להבין תשובת התורה לאו"ה כח מעשיו הגיד לעמו הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו וכו', א"כ לא שבקת חיי לכל בריה כל גבר אלים יאמר ה' ברא העולם ונתנה לאשר ישר בעיניו וכל דאלים גבר על חברו יאמר ברצונו של הקב"ה נטל מזה ונתן לזה, ואע"פ שיש להשיב שאני ישראל שלא בזרועם ירשו את הארץ אלא ע"י נסיי שמים, א"כ בלא"ה נמי נאמר אין אנו לסטים, הקב"ה גרש לאלו והושיבנו במקומם. אבל הנלפע"ד הנה נח חלק העולם לבניו והחזיקו שם ובניו בא"י וכל ארץ אסיא וכן אירופ"א ליפת ואפריק"א לחם, אך בשעת הפלגה ה' ודברים אחדים לעזוב ארצם וחלקם והפקירו והניחו חלקם ונסעו אל הבקעה כל א' וא' ואח"כ כשהפיצם ה' זכה כל א' מההפקר וזכו כנעני' בא"י שהי' לפנים חלקו של שם ועתה זכו מן ההפקר והחזרו וכובש מהם הוא לסטים כי בדין וכו', אך לפי מה שפירש"י לקמן (י"ט כ) מש"ס פ"ק דשבת (י"ט) דהפיכת סדום ה' נ"ב שנה אחר הפלגה, נמצא ה' אברהם אז בן מ"ז שנים והוא לא הסכים לעצתם ולא מחל חלקו שפלו לו בנעמי' לבני שם והכנעני שכבש ע"ד לכות מההפקר גזל את אברהם, ע"כ אמר הקב"ה עתיד אני להחזיר לבניך כי מכל בני שם לא זכו מהם אלא אתה המאמין בה' ולא הסכים עם דור הפלגה שהי' במורדי אור, וע"כ כשאומרים לנו לסטים אתם שכבשתם ארץ ז' עממים שזכו מההפקר אוי התורה משיבה כח מעשיו הגיד לעמו, מי שמאמין ביוצר בראשית, לו נשארה הארץ מחלוקת נח וכו', זו עממים לסטים ה' בה ודין ניטול את שלנו מהם, ולע"ד הוא דבר נכון בעזה"י. חתם סופר - תורת משה

מלחמות ה'

חובתנו ללכת בדרכו של אא"ה לשקוט לעקירת הע"י מאר"ה

במד"ד (פלט ס"ט) אמר רבי לוי שני פעמים כתיב לך, ואין אנו יודעים אי זו חביבה, אם השניה אם הראשונה, ממה דכתיב אל ארץ המוריה ה' השניה חביבה מן הראשונה. וצ"ב האין מוכח מאומרו אל ארץ המוריה שהשניה חביבה מן הראשונה. וז"ל שהוקשה לו לבעל המדרש, שני פעמים כתיב לך, ואין אנו יודעים איז חביבה, כי הלא שניהם לתועלת אחד באו, לעקור את העבודה זרה וכוחות הטומאה מן הארץ, אמנם ממה דכתיב אל ארץ המוריה ואח"ל שהיא מקום המקדש שמעם הוראה ויציאה לישראל, ושמשם יצא מורא לעכו"ם, הרי שלא זו בלבד שעקר אברהם אבינו הע"י מן המקום ההוא, כמעשהו בכל מקום בואו, אלא שגרש משם לגמרי את הרוח מסאבא וכוחות הסט"א, עד שהותיר אף לגבוה לבנות עליו את בית הבחירה, אף שנעבד עליו ע"י, מעתה ה' אמר שהשניה חביבה מן הראשונה. אמנם בעוה"ז כהיום גבר הסט"א ומרבה כוחו ורושט אף במקום המקדש, וה' נכשיו דברתי עם הגאב"ד ירושלים שליט"א (בעל מחות יצחק זצ"ל) וחברי העדה החרדית, וסיפדו לי מהמבצ הנורא המתרחש כעת באר"י, איך שהרשעים רוצים לעקור את כבוד וקדושת השבט מירושלים עיה"ק, ורואים עם שכוחות הסט"א מתגברים מדי יום ביומו, והרי הם גורעים מעמנו, כי לא די שהם ריקים מכל מצוה ודבר טוב, אלא שהם מלאים ברשעות ואכזריות עד כדי רציחה, בכדי לעקור כל זיק יהדות, ונעלים תיקונו ברכת ולמלשינים וכל המינים כרגע יאבדו כדי להחליש כחם. וזכור אנוכי כי עוד בשנים קדמוניות עוד טרם התייסדות המדינה הייתי אצל כ"ק מרן דודי זללה"ה בלי"א דחוג השבועות, ונכנסתי אצל מן אחר עריכת השולחן וראיתי כי הוא שקוע ברעיונותיו, ונכנס שם איש אחד מחברי האגודה מאר"ב, וכדאיתו מרן דודי זללה"ה שאל אותו מה בתורחש חדשות, נענה ואמר בשמחה רבה שיש תקוה שיוחלט אצל האומות המאוחדות (ה' ע"ה) לטובת התייסדות ממשלתם באר"י, והלא הסיף ואמר, שהיות שלכשתהיה הממשלה שתתקן איתם גם מפלגת אנדות ישראל, א"כ שאלתו בפני מהם דעת קדשו של רבינו, איהו שר יהיה מצד האגודה, והאריך בד"ד בענין זה, והתלהב מרן דודי זללה"ה ועמד מלא קומתו והתחיל לצעוק בזה"ל "איך שווער סוועט נישט זיין א אידישע מדינה", ובאמת מעולם לא שמעתי ממנו קולות נלהבות כאלו, והאיש הזה בראותו את הרגוזה של מרן דודי זללה"ה, יצא מן הקודש בפחי נפש. וכאשר יצא משם פנה בלי מרן דודי זללה"ה, ואמר, אין אני יכול להאמין שאחר כל הצרות שעברו על כלל ישראל, ונהרגו רוב מנין ובנין של כלל ישראל וכל הצדיקים, יעמידו עוד את בני' לנסיין גדול כזה, הלא הם יעקרו כל התורה מן השורש, ואם כן איך יעשה כן הקב"ה לבני' אין אני יכול להאמין את זאת. וראיתי כי בדברי קדשו ובלשונו שובעו מילין לצד עולאה ימלל. וברצון קדשו ביקש בכוח הגדול כביכול כלפי מעלה להיות בבחינת צדיק גזר שלא יבא חלילה לידי תקומת המדינה, אמנם בעוה"ז גבר כח הסט"א ובא הנסיון עליו. עכ"פ כולנו שזוכים לשמוע מפ"ק דברי הדרכה איך להתנהג בענינים הללו, ולא נשאר בלי מרן להמשיך הלאה בכל מה ששמענו ממנו, ולא לנטות כלל אחרי דעותיהם רק לעסוק בתורה ובמצוות.

(רבינו הקדוש בעל ברך משה ז"ל, בפניית זמן החורף תשמ"ח)

סדר הלימוד לפרשת וירא - מסכת יומא

יום	א	ב	ג	ד	ה	ו	שבת
דף	טו.	טז.	טז.	טז.	יז.		חזרה

מילי דאבות

ואברכה מברכך. במסורה תרין ואברכה

חד הכא, ואידך ואברכה שמך לעולם ועד. ואפ"ל דהנה לקמן בפרשה כתיב, ויאמר אברהם אל מלך סדום

הרימותי ידי אל ה' וגו' ובמד"ר איתא רבנן אמרי עשאן שירה כמד"א אלקי אבי וארוממנהו, והכוונה בפשטות שאמר שירה על הניסים ולכאור' צ"ע דמה ענין שירה על החזרת הרכוש דמאי תלוי זב"ז וצ"ב ה' עשאן שירה על הרכוש. ונראה לפרש דהנה אאע"ה ה' רוצה לומר שירות ותשבחות להקב"ה על הצלתו ממלחמת המלכים האדירים האלה ובודאי שהיו כל מעשיו לש"ש בלתי לה' לבדו שיתקדש ש"ש על ידו, אולם ידוע דדרך הצדיקים שחושדים את עצמם בתמידות אולי אין כוונתם לשם שמים, וכתב בספר הק' נועם אלימלך ע"פ ויגע בכף יריכו, דאם נתערב להאדם תעורבות יצה"ר במעשיו אין יכול לברך על זה ברכה ושירה, וזב"ז פ' שאמר יעקב אבינו להמלאך שרו של עשו, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני פי' שתאמר לנו את כל הברכות שהספדתנו, שע"י לא היו לנו כמה וכמה ברכות מחמת שהיית לנו לשטן ולמקטרג כעלה"ק, וא"כ חשש אברהם אבינו שאם יקח מן רכוש הרשעים האלה, לא יוכל לומר שירה להקב"ה דשמא יהי' במעשה ההוא תעורבות יצה"ר, וז"ש הרימותי ידי אל ה', ודרשו רבנן שעשאן שירה, לפיכך אמר אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך דע"י שלא יקח רכוש הרשעים לא יפסיד השירות והברכות. וזב"ז יבואר המסורה ואברכה מברכך שהשי"ת הבטיח לאברהם אבינו שיהא מקור השפעתם מברכת ה' ומעתה לא תזקק לעולם ליהנות מן הרשעים, עי"ז תוכל לברך השי"ת בכוונה שלימה ורצויה כי לא יהי' במעשיך שום אחיזה לחלק הרע, וזהו ואברכה מברכך ועי"ז תזכה שיתקיים בך ואברכה שמך לעולם ועד, ותוכל לברך את השי"ת בכוונה שלימה ורצויה.

(דברי יואל)

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך. איתא במד' אמר רבי לוי שני פעמים כתיב לך לך (חד הכא וחד בסיון העקידה) ואין אנו יודעים איזו חביבה, ממה דכתיב אל ארץ המוריה הוי השניה חביבה מן הראשונה, וצ"ב האיך מוכח מאומרו על ארץ המוריה שהשניה חביבה מן הראשונה. ואפ"ל דעובדא ידענא שבעת שעמד הרה"ק ר' יעקב שמשון משפטיזווקא זי"ע לעלות להשתקע בארץ ישראל, ולשבוע מטוב קדושתה העליונה ולהתעלות גם בתורה ועבודה, תנאי התנע עם היצר שהוא עולה לארץ ישראל רק אם הוא לא יעלה עמו להפריעו מעבודתו, והסכים השטן והבטיח לו שישאר בחוץ לארץ, ויהי כאשר הגיע הרה"ק לארץ ישראל והנה השטן לנגדו, התפלל הרה"ק ושאל לו הלא התנתי עמך שלא תעלה עמי לארץ ישראל השיב לו השטן זה שהבטיחך בחוצה לארץ הי' אחד משלוחי וכאן בארץ ישראל אני בעצמי עומד ועושה עבודתי, וזב"ז יל"פ מה ה' נסיון לא"א לעזוב את ארץ מולדתו ולעלות לא"י שהרי נסיון גדול הוא להצדיק שאחרי עבודתו בחוץ לארץ להתגבר על יצרו יצטרך בארץ ישראל להתחיל מחדש במלחמה כבירה על השטן בעצמו העומד שם לשטן בדרך עבודת ה'. והנה במקום המקדש מתגבר היצה"ר מאוד, כמו שכתב התוס' יו"ט כי נס נשגב ה' מה שלא אירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים כי כל שנתגר כח הקדושה יתאמן היצר בכל כוחותיו להכשילו עי"ש בדבריו, וע"כ בשעת העקידה שהי' במקום הקודש והמקדש ודאי שבא השטן להסית את אברהם אבינו כמבואר במדרש והי' נסיון גדול למאור. וזהו שהקשה המדרש דשני פעמים כתיב לך לך, שבשני הפעמים הגיע לו התגברות היצר יותר ממה שהי' לו מקודם מחמת קדושת המקום, ואין אנו יודעים איזו חביבה אמנם ממה דכתיב אל ארץ המוריה ואמרו חז"ל אשר הוא מקום המקדש שבירושלים אמור מעתה שהשניה חביבה מן הראשונה, דאין דומה התגברות היצר במקום המקדש להתגברותו בארץ ישראל בדמיון המקדש בוחר השטן להדיח את האדם מאת השי"ת בנסיונות עצומים ביותר.

(פרד משה)

על הצדיקים

הה"ק רבי שלמה הכהן זי"ע
המהרש"ך - חידוש חשון שס"ב

חסרוני וידעתי שלא על פי יעשה מעשה ואיני אלא כנושא ונותן בדבר הלכה. אלה הם דברי הצעיר שלמה הכהן.

אמנם לעומת זה היה נוהג באומץ לב ובתקיפות חסרת פשרה, בעת שמצא לנכון לנהוג כן, באופן מיוחד בא הדבר לידי ביטוי באחת מתשובותיו בה הוא מתבטא בחריפות מופלגת נגד מי שאינו נוהג כראוי וכחוק, וז"ל (חלק ב' סי' לא): הן אמת שלא הייתי חפץ להיות נשאל על משפט העושה מלאכה מגונה כזאת, וכעורה בעיני אלקים ואנשי יראי ה' וחושבי שמו. שעשנו בעיני כבד מאד, עד כי אם היה דמו מסור בידי הייתי קורעו כדג, אבל מה אעשה כי אין הדור ראוי לכך, כי ידעתי נאמנה פשתה המספחות במשפחות המיוחסות בעיניהם, או לנו מיום הדין מה נעשה כי יקום קל, על כן דברי לעו שכנה דומה נפשי ועתה לאהבת השואל כתבתי שורותיו אלו בנדון זה.

במיוחד היה משנה את טעמו לעמוד איתן כצור החלמיש, כשהיה צריך להציל עשוק מיד עושקו ופעם אחת נערך לפניו דינו של מי שהפקידו חפץ מסוים, לאחר שהפקידים טמנו לרגליו פח יוקשים והעלילו עליו עלילות שוא שמעל באימון שנתנו בו, בהרשותו לאחד השותפים להשתמש בחפץ המופקד, והורה לו הה"ק רבי שלמה, (ה"א סי' ס"ג) בזה"ל: וזאת עצתי לישכר הנפקד הזה, אשר עליו באה השאלה, יען כי הוא נודע בשערים המצויינים, על דבר אמת וענות צדק כי חפץ חסד הוא, יתן הנכסים ביד השותפים הנו', ועלי קללתו כי בעשותו כך יעשה האמת והצדק, ואדון השלום שלום יעשה לו. הנראה לע"ז כתבתי וחתמתי שמי נאם הצעיר שלמה הכהן.

☆☆☆

ימים ולילות היה מתמסר להבאת שלום בין איש לרעהו, כמו שהעיד על עצמו באחת מיני אלפי תשובותיו, וא"ד (ה"ב סי' קע"א): בשמים עדי וסהדי כמה יגיעות יענית להשקיש איבות ודברי ריבות, מבין שתי כתות, הבחור כר' שמואל די מולינה כת אחד, והצנועה כבודו בנשים מ' דונא שמחה, אלמנת הנעלה כה"ר יוסף הכהן נ"ע, כת אחרת, והפסדתי זמני לדבר על לב

הגה"ק רבי שלמה הכהן זי"ע, נולד במדינת טערקיי בעיר סירוס הסמוכה לשאלוניקי, בשנת ר"פ לערך, לאבי הגאון רבי אברהם הכהן זצ"ל, אשר מסר נפשו לגדלו ולחנונו על מבועי התורה והיראה.

☆☆☆

בימי בחורותו ישב בין עמודי דגריסא בצילו של הגה"ק רבי יוסף פרימון זצ"ל בעל מחבר שו"ת בעי חיי, ושאל מבאר תורתו, בהיות שהיה המרא דאתרא בכל אותן הגלילות, ולפי הגדרת הספר קורא הדורות שחיבר ר' דוד קונפורטי היה הגה"ק ר' שלמה הגדול שבתלמידיו, כמו"כ שאב מבאר תורתם של הגה"ק רבי שמואל די מודינא ורבי מרדכי מאטאלון זצ"ל, והוא עצמו מכנה אותם בתשובותיו (שו"ת מהרש"ך ה"א סי' א') 'מודי' ורבותי'.

עוד בהיותו צעיר לימים נקרא הגה"ק רבי שלמה לשמש בתור אב"ד בק"ק מוניסטיר, עיר מולדתו של הגה"ק מהר"י בן לב זי"ע, שהייתה עיר מלאה חכמים וסופרים, ומשם עבר לכהן פאר ברבנות בקהלת יוצאי קאשטיליא בשאלוניקי, שם ניהל את נשיאותו ברמה ונחל כבוד מלכים מבני הקהילה שהעריצוהו עד מאוד, כפי שכתב בהקדמתו לספר תשובותיו, וז"ל: 'להחזיק טובה לגבירים ומעולים הרמים והנשאים המסולאים בכמה מיני מעלות טובות שכולם מתאימות וכו', קהלת ק"ק מדרש גרוש קשטיליא ע"א וכו', אשר הכתירני הרהיבני בגרם המעלות, העלוני כל ימי צבאי אנענד עטרות לי, השם יזכינו לעבוד עבודתם עבודת הקודש'.

במרוצת השנים התבצר מעמדו עד שהיה נחשב כאחד מאדירי דורו דור דעה, וגם באחרית ימיו של מרן הבית יוסף זי"ע, כשעניי כל ישראל היו נשואות אליו, בכל זאת זכה הגה"ק רבי שלמה שנתקבל כפוסק שמהלכה כמותו.

☆☆☆

שאלות לאלפים הריצו אליו מכל קצוי ארץ, אמנם כרום גדלו ותפארתו כן היא מידת שפלותו וענותנותו, כמו שמצינו בין בתרי אלפי תשובותיו שלפעמים מתבטא ברוח שפלה מאוד, וז"ל (בשו"ת מהרש"ך ה"ב סי' פ"א): 'ואני ידעתי כי הם שגבו ממני ונפשי בחלה בס, כי מכיר אני את מקומי ולא הלך ליבי בגדולות ובנפלאות', וא"ד (שם סי' קס"ז): שתשית לבך לבלתי תעליני על במותי בתי התהלכות באותותיך, כי לא חפצתי באלה ונפשי בחלה בס, ואם לא תעשה זאת גם אני אהפוך עורף ולא פנים'.

כאלה הדברים מצינו בשו"ת מהרש"ך (חלק א' סי' א'), שלאחר אריכות דבריו הקדושים לאסוקי שמעתתא אליבא בהילכתא, הוא מתנצל בכריעת ברוך, וא"ד: אני טרם אכלה לדבר אמרתי ויהי מה ארון גיב שפתי חקוקים על ספר בדיו לשכך ולהסיר מעלי אי זה עון אשר חטא פן יחשדוני בגס לבי בהוראה ח"ו ידעתי מיעוט ערכי השפל והאפל ואיני חוטא בהעלם ידיעת

שתי הכתות האלה להשקטים ולהשלימים, לכל כת מהם בפני עצמה, ולשתיהן יחד, ולא יכולתי, כי כל אחת מהן אומרת יקוב הדין את ההר, ועל כן הוכרחתי לכתוב מה שכתבתי.

גם בימי חילוי לא חסך עמל וטורח להחיר אשה אחת מכללי עיגונה, כמו שיצא מפורש מתשובתו (ה"א סי' ט) וזה"ל: כלל העולה מדברי אלה אשר כתבתי בחולשת עיוני, שכל החיובים שנתחייב בהם ראובן, בשטר תנאי הכתובה, ככחם אז בשעת הנשואין כחם עתה, וחייבי הוא לעמוד עם אשתו זאת בלי שישא אחרת עליה, ולא יפר ברית השבועה, ולא יחלוק חק התורה והמצוה, כי אין מעצור לה' להושיע, אולי יחנן ה' יבנה ממנה, ישוב לשוב עליהם בבנים הגונים, את כל זאת ראיתי, ונתון אל לבי, עם היותי חולה וחלוש, להטריח עצמי לכתוב מה שכתבתי, על הדין ועל האמת, כי עגמה נפשי לצרת האשה הנאנחה הזאת, כי רבה וחשובה היא. נאם הצעיר שלמה הכהן.

☆☆☆

הגם שהיה שבע מרורים ויגונים במשך ימי חייו, זכה להעלות על הכתב את רוב תשובותיו, ואף עלה בידו להביאם על מזבח הדפוס, ולהוציאם לאור העולם בשלשה כרכים. בהקדמת ספריו מבאר הגה"ק רבי שלמה הכהן, מה ראה על ככה להפיץ את חידושיו על פני תבל, ואילו הם דברי ההתנצלות אשר כתב מגדול ענוותנותו: אני הצעיר בראותי אסיפת כוחותי, מכמה אופני מיני הרפתקי דערו ועל, זקנה יש כאן, חולשה יש כאן, אמרתי להוציא לאור משפטי ידיני בטרם אמות, כי אמרתי להקריב את קרבני לחמי, כל עוד נשמתי בי, והספר הזה יצא לקרוב אשה, לכפר על נפשי.

☆☆☆

גם בהגיעו לזקנה ושיבה, המשיך לעמוד על משמרתו כעמוד ההוראה, ועד יומו האחרון לא כהתה עיני ולא נס ליחו, ועל אף תשישותו הגופנית, נשקפה מעיניו הטהורות בכל עת אש רעננה.

בחודש מר חשון שנת שס"ב נשבה ארון הקודש בעירו שאלוניקי, יום פטירתו המדויק לא נודע לנו, ושם חלקת מחוקק ספון.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לע"נ

הרבנית הצדקנית

מרת חיה רייזא ע"ה בת רביה"ק מרן יואל זי"ע

נלב"ע י"ד חשון תשי"ד לפ"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

**אל תחמיצו הזדמנות הנפלאה
לִאסוּקִי שִׁמְעֵתָא אֵלֵיבָא דְהִלְבְּתָא**

יסודי התורה

קדושת ירושלים

דף יב. ירושלים לא נתחלקה לשבטים,

והעריב נחל פר' בלק דרוש א' כתב לבאר את טעם הדבר שלא נתחלקה ירושלים לשבטים, וא"ד: ונקדים דברי זכריה (י. א) אחר שהוכיח את ישראל לעשות הבית אמר, שאלו לכם מטר בעת מלכותו ה' עושה חזיונים ומטר גשם יתן להם לאיש עשב בשדה. ויש לדקדק, מה ענין זה לבנין הבית. עוד יש לדקדק עושה הוא לשון הווה, ויתן להם הוא לשון עתיד.

והנ"ל דמבואר בשו"ע אורח חיים (סי' ק"ז ס"ב) אין שואלין הגשמים בברכת השנים אלא בארץ ישראל לבד, אבל בשאר ארצות אפילו עיר גדולה כנינוה, או ארץ אחת כולה כמו ספרד או אשכנז כיחידים דמיה, ובשומע תפלה. וכתב הב"ח והט"ז (סי' ב) דאפילו בשומע תפלה אסור להתפלל בצבור רק ביחיד, מטעם דהוי טירחא כלפי שמיא, דעיקר השגחת הש"ת ליתן מטר הוא רק בארץ ישראל בזמן שהם צריכים, אבל בזמן ששאר ארצות צריכין המטר הוי שלא בזמנו, ולכן אסור להתפלל רק ביחיד, ואפילו התענית שגוזזין דינו כתענית יחיד לפי שאין שם נשיא.

ואמרינן בתענית (י. א) ארץ ישראל משקה הקב"ה בעצמו ושאר ארצות על ידי שליח, שנאמר (איוב ה. י) הנותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות. וכתבו המפרשים דהנפקא מינה, כי הדבר שבא על ידי הקב"ה בעצמו אזי רשות אצלו לחנות את אשר יחון ולרחם וליתן מתנות חנם אע"פ שאינו כדאי, וא"צ זכות כל כך, ומשום הכי אמרו רז"ל (תענית ט א) מטר בשביל יחיד. לאפוקי מה שהוא על ידי שליח הוא רק על פי הדין הגמור וצריך זכות הרבה, ולא יבא המטר בשביל יחיד.

והנה ודאי דכל מעלייתא דארץ ישראל הוא דוקא בהיות קדושתה קיימת, משא"כ למאי דק"ל דקדושה ראשונה בטלה לעתיד לבא (רמב"ם תרומות פ"א ה"ג, טו"ש"ע י"ד סי' של"א) א"כ דינה כחוץ לארץ לענין זה. וזהו שאמר שאם יבנו בית המקדש ויחזור קדושת הארץ אזי יהיה לכם תרתי לטיבותא לענין המטר, כי שאלו לכם מטר - שאלו דייקא, שתוכלו להתפלל ברבים כדון ארץ ישראל בקדושתה, הגם כי ה' עושה חזיונים (תמיד גם עתה כי עשיית החזיונים אין ביד בריה) בעצמו. ומטר גשם יתן להם בעצמו, ר"ל אחר שיבנו בית המקדש יתן גם המטר בעצמו, ואז איכא מעלה לאיש עשב בשדה, שהמטר בשביל יחיד, והיה די להתפלל ביחיד, על אחת כמה וכמה שתתפללו ברבים ואיכא תרתי לטיבותא, משא"כ עתה דליכא קדושת הארץ.

אכן זהו בכל שאר ארץ ישראל, משא"כ בירושלים שכתבו התוספות דקדושתה קיימת לעולם, ממילא תמיד יש בה הני תרתי לטיבותא, אפילו בעת חורבנה. והטעם דעדיפא ירושלים מכל ארץ ישראל, היינו לפי שקדושתה היא קדושה כוללת, שלא נתחלקה לשבטים (וימא יב א), ויש לכלל ישראל חלק וזכות בירושלים, וכנ"ל. והנה מה שירושלים לא נתחלקה לשבטים יש בו ב' טעמים, טעם אחד כי הקרבנות והמזבח וכל צורכיהן צריך להיות משל כל ישראל, לכן לא נתחלקה. ועוד משום שכל ישראל נצטוו על מינוי שופטים בכל שעריך (דברים יז. יח) דהיינו סנהדרי קטנה בכל עיר, ואיתא בסנהדרין (פ"א מ"ו, גמ' טו ב) דעיר קטנה פטורה, א"כ במה מקיימין מצות בכל שעריך, היינו בסנהדרי גדולה שישבו בירושלים, דמיקרי בכל שעריך, לפי שכל השבטים יש להם חלק בה.

וז"ש דוד המלך ע"ה (תהלים קכב, ג - ה) ירושלים היא תמיד הבנויה כעיר שחבורה לה יחידיו, דשם יש תמיד יחידיו הנך תרתי לטיבותא. והטעם, ששם עלו שבטים שבטי קה, שכל השבטים עלו שם להקריב קרבנות. ועוד, כי שמה ישבו כסאות למשפט כו', ומשום הכי קדושתה כוללת וקידשה לעתיד לבוא, ממילא יש בה תמיד הנך מעלות.

אתקינו סעודתא

עניני מאכלי שבת (לא) מאכלי יום השבת

לאכול לחם משנה מפת כיסנין

ואפילו אוכל כמה סעודות צריך בכל סעודה שתי ככרות שלמות. וכן כשמקדש ביום בשחרית קודם הסעודה הקבועה ואוכל פת כיסנין, יש לקחת ב' שלמות. (קישו"ע סי' עז ס"יז)

כיסוי הפת כיסנין

כיסנין גם שלימה אין צריך לכסות. (אשל אברהם, בוטשאטש)

דלא שייך כאן הטעם שלא יראה הפת בשתו, שהוא מוקדם בפסוק ארץ חטה ושעורה וגו', משום דזה דוקא בפת שמחויבין לברך עליו ברכת המוציא, וגם דאפשר לקדש על הפת, אז צריך לכסות את הפת שלא יראה בשתו, דשייך בו חיוב קדימה, אבל הפת שאין מברכין עליו ברכת המוציא, וגם אין מקדישין עליו, כגון לחמניות קדוה, או פת הבאה בכיסנין, לא שייך בו חיוב קדימה, ושלא יראה הפת בשתו, על כן אין צריך לכסות הפת הבאה בכיסנין. (טעמי המנהגים)

אכילת דגים מיד לאחר קידושא רבא

כי דו"ז הה"ק בעל הנותן אמרי שפר זי"ע מדינוב, היה דרכו בקודש לאכול דגים בשעת הקידוש, וטעמו ונימוקו אמר, כיון שמהדרים כל כך אחר דגים בשבת קודש, והוא ענין גדול, ועם כל זה אין מברכין מעולם, כיון שהם דברים הנאים בתוך הסעודה, ואוכלים אותם באמצע הסעודה ואינם צריכים ברכה, על כן אכל אותם לאחר הקידוש בשחרית כדי שיברך עליהם שהכל. (דרכי חיים ושלום, מונקאטש)

שלום בית קוגל

פעם בא איש המוני עם אשתו, אל המגיד הקדוש מקאונץ זצוק"ל ואמר האיש להמגיד שרוצה לגרש את אשתו, ושאל לו המגיד מה זה ולמה זה, השיב האיש הנה אנכי עובד בביגה רבה כל השבוע עד השבת, ובשבת אני רוצה להתענוג, וכאשר בא השבת נותנת לי אשתי בתחילת הסעודה את הדגים ואחר כך הבצלים והטשאלענט, עד שכאני מגיע להקוגל אני שבע, ואין אני מרגיש בו טעם, ועל הקוגל הזה אני עובד כל השבוע, ואם איני מרגיש, נמצא כל עמלי לריק, לכן אני רוצה שתתן לי הקוגל תיכף אחר הקידוש, והאשה אמר שכן ראתה מנהג בית אביה לאכול את הקוגל באמצע הסעודה, ולא תשנה המנהג. ואמר להם המגיד, הנה אני אעשה פשרה ביניכם, שתעשה שני קוגלען, האחד תתן תיכף אחר קידושא רבא, והאחר באמצע הסעודה, והוטב בעיניכם הפסק, ותיכף קרא המגיד לאשתו הרבנית ואמר לה בפניהם, הנה מהיום והלאה תעשה גם עבורי שני קוגלען, אחד לאחר קידוש, והשני באמצע הסעודה, וכן מנהג כל משפחת המגיד הקדוש לאכול קוגלען אחר הקידוש בסעודת היום, וקוריים לו 'שלום בית קוגלען'. (ספרן של צדיקים)

הוצאות הגליון בתגובת ע"י

מו"ד - שלמה

יחיאל ווידער

הי"ו

לרגל נישואי בנו למז"ט

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פעדיק ר' יושע'ל תובביא

ברכת מזל טוב

באותות כבוד ויקר ויבטחי ליל ושמחה, הננו משמרים בזה
ברכותינו ואחיותינו, אל מול יידינו אג"ש פעדיק.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ולחבריו הגה"צ רבי חנוך הענין אשכנזי שליט"א
רב דשכונת עצי התמרים קריית יואל
לרגל אירוסין נכדתו - בתו

מו"ד - דוד מאיר ווייס

חבר הנחלת המולד - וחבר הנחלת המוסדות

ולחיותו הרבה ר' נחמן יאקאב שליט"א
לרגל הולדת נכדתו

מו"ד - שלמה יחיאל ווידער

לרגל נישואי בנו

ה"חתונה" ביום שלישי באולם "ארמונות תן" ב"ב

וזאת הברכה, שתרו רוב נחת דקדושה מהם ומכל יוצאי חלציהם, אביה"ר.

ברכת מזל טוב

רב ברכות, בזה נשלחות, אל ידידי החשוב, זר וזה לו סביב.

הבה"ח יואל יצחק ווידער הי"ו לרגל שמחת נישואי למז"ט בשעתו"צ

יהי"ר שתזכה לבנות בית נאמן בישראל, אמן.

הכ"ד יידער, השמח בשמחתו: צבי אריה ראזנבערג

קול ששון וקול שמחה

יעלה ויבוא ויגיע, רגשי לבבניו להביע, וברכות להשפיע, עלי ראש משפחתינו אשר עלינו משפיע, לכל עוזר ומבקש פותח יד ומשביע, לכל דבר שבקדושה עוזר ומושיע, בקביעת עיתים לתורה מפורסם וידוע, שמו הטוב לפנינו מופיע.

הרה"ח ר' דוד מאיר ווייס שליט"א

ומנב"ת אמנו החשובה שתחי'

לרגל הולדת נכדתם למזל טוב

אצל בנם האברך הנעלה, פאר המעלה, כתר שם טוב על גביו עולה.

הר"ר יואל הי"ו

והנה כי כן יבורכו היקרים והחשובים, עטרת זקנים בני בנים.

הרה"ח ר' נחמן יאקאב שליט"א
ומנב"ת זקנתנו החשובה שתחי'

זקנתנו החשובה
מרת ווייס תחי'

יהי"ר שיזכו הורינו וזקנינו שליט"א, לראות מכל יו"ח רב נחת דקדושה, במדה גדושה, ששון ושמחה ישמע באהליכם, שמחת תמיד בגבולכם, אך טוב וחסד ירדפכם, כל ימיכם, עדי נוכה בקרב הימים, לביאת משיח הולך תמים, ומלכנו בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

כ"ד המברכים ברגשי גיל ושמחה, בניכם - חתניכם:
משה, יוסף חיים, ירוחם, יחזקאל שרגא, יונתן בנימין, יצחק אריה, אברהם יעקב ווייס. צבי אריה ראזנבערג, חיים צבי פייערוערגער.

ברכות בכפליים

מעומק לבנו פנימה, קול מברכים נרימה, מיטב ברכותינו שלוחה ועורכה, יעלה ויבא ויגיע, רגשי לבבניו להביע, וברכות להשפיע.

קדם אמינו-חמותינו אשה יראת ה' היא תתהלל

מרת פייערוערגער תחי'

לרגל השמחה הכפולה השורה במעונינו

שמחת נישואי אחינו-גיסינו
החתן תמים למעלות ומדות,
אחינו-גיסינו האברך היקר
והחשוב, זר וזה לו סביב.

הר"ר יואל

פייערוערגער הי"ו

והברכה אחת אל כבוד ראש בית אבא, עטרת תפארת משפחתינו.

הרה"ח ר' נחמן יאקאב שליט"א

ומנב"ת זקנתנו הצנוה"ת תליט"א

יהי"ר שיזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה, במדה גדושה, עדי נוכה בקרב הימים, לביאת משיח הולך תמים, בב"א.

הכ"ד המברכים מקרב הלב פנימה, בניכם - חתניכם:
שלמה אלעזר מנחם מענדל, חיים זאב, יצחק אייזיק, חנוך זונדל, אברהם אלכסנדר, ירוחם ארי' פייערוערגער:
אלעזר דוב עננל, יואל ראטה, ישראל נתן עהרנסטאל, יואל קליין.
המזל"ח: משה טוסיג